

Organ	Regionstyrelsen
Plats	Sammanträdesrum Mälaren, Regionhuset, Västerås
Tidpunkt	Tisdagen den 30 maj 2023
Ledamöter	Mikael Andersson Elfgren (M), Ordförande Jenny Landernäs (M), deltar på distans Stephanie Bruksgård (M), deltar på distans Malin Gabrielsson (KD), 1:e vice ordförande Lina Eriksson (L) Ingvar Jonsson (SD) Gisela Carstinge (SD) Janeth Persson (SD) Kenneth Östberg (S), 2:e vice ordförande Ulrika Spårebo (S) Karolina Myllergård (S) Marino Wallsten (S), deltar på distans Daniel Pettersson (S) Heidi-Maria Wallinder (V) Barbro Larsson (C)
Ersättare	Mikael Söderlund (M) Elin Granqvist (KD) Richard Fallqvist (L) Joakim Öryd (SD) Åse Ellingsen Vesper (S) Felicia Granath (V) Magnus Ekblad (C)
Övriga	Anders Åhlund, regiondirektör Katarina Simert, ekonomidirektör Therese Deutsch, hr-direktör Eva Lindahl, kommunikationsdirektör Agnetha Jonsson, förvaltningsdirektör Fastighet och service Lars Öhman, förvaltningsdirektör Digitaliseringsstöd, deltar på distans Fredrik Alm, administrativ chef Christina Ersson, mötessekreterare Fredrik Ahlnäs, ekonomichef Närvården, § 111 Roger Ärleskog, ekonomichef Hälso- och sjukvårdsförvaltningen § 111 Stefan Rindetoft, fastighetschef, § 111 Lars Almroth, hälso- och sjukvårdsdirektör, § 111 Magnus Ståhlberg (M), politisk sekreterare, deltar på distans John Fhager (KD), politisk sekreterare, deltar på distans Carolyn Karlsson (SD), politisk sekreterare, deltar på distans Robin Wäsche (S), politisk sekreterare, deltar på distans Cecilia Strand Ronsten (V), politisk sekreterare, deltar på distans

§ 107 Fastställande av föredragningslista

Regionstyrelsens beslut

1. Den preliminära föredragningslistan fastställs.

§ 108 Föregående protokoll

Anmäls att protokoll från sammanträdet 2023-05-02 justerats i föreskriven ordning.

§ 109 Justering

Regionstyrelsens beslut

1. Ingvar Jonsson utses att tillsammans med ordföranden justera dagens protokoll.

§ 110 Nästa sammanträde

Regionstyrelsens beslut

1. Regionstyrelsens nästa ordinarie sammanträde ska äga rum onsdagen den 14 juni 2023.

§ 111 Muntlig information

- Fredrik Ahlnäs informerar om Delårsrapport 1 2023 för Närvården Västmanland. Han tar bland annat upp antal listade och marknadsandel, inkommande samtal och antal besök, tillgänglighet via telefon och till medicinsk bedömning, sjukfrånvaro, utförd tid och årsarbetare, inhyrd personal samt ekonomiskt resultat för perioden som är -0,8 miljoner kronor. Prognostiserat årsresultat är 1,7 miljoner kronor, enligt budget. Han går också igenom resultat för perioden och går närmare in på prognosen för helåret samt visar resultat och prognos per vårdcentral i länet. Han går över till fokusområden under 2023 – 2024: kompetensförsörjning, tillgänglighet och nytt primärvårdsprogram. Styrelsen diskuterar bland annat de ökande kostnaderna för inhyrd personal, telefontillgänglighet samt ökade lokalkostnader, som till stor del beror på uppräknings-.
- Agnetha Jonsson informerar om Delårsrapport 1 2023 för Fastighets- och serviceförvaltningen. Hon tar bland annat upp periodens resultat på 3 miljoner kronor och prognos för helåret som är 1,4 miljoner kronor, sjukfrånvaro samt aktiviteter för bättre delaktighet, arbetsmiljö och friskfaktorer. Hon berättar om olika pågående aktiviteter under året som ett nytt planerings- och uppföljnings-system för städskvalitet med mera, översyn av organisation och roller inom Regionfastigheter samt effektivisering av transporter. Hon berör också bland annat sjukfrånvaro, som sjunkit, och går djupare in på ekonomi och de åtgärder för att minska kostnaderna som vidtagits. Styrelsen diskuterar bland annat trepartsupphandling, måltidsbeställning av patienter, möjlighet att få fler patientmatkunder samt en arbetsmiljöavvikelse.
- Lars Öhman informerar om Delårsrapport 1 2023 för Förvaltningen för digitaliseringsstöd. Han inleder med en översikt över olika pågående projekt och tar sedan upp bland annat sammanhållen journal med länets kommuner, leveranstid och -kvalitet, sjukfrånvaro samt arbetad tid. Periodens resultat är -1,3 miljoner kronor, bland annat beroende på en aktivitet om utökning av internminne i datorer. Prognos för helårsresultat är 0 kronor. Han tar slutligen

kort upp investeringar.

Styrelsen diskuterar bland annat egen triagering och chatt och risken att anställda jobbar hemifrån fast de är sjuka.

- Anders Åhlund in formerar om Delårsrapport 1 2023 för Regionkontoret. Han tar bland annat upp sjukfrånvaro, periodens resultat om 8 miljoner kronor och årsprognos på 10 miljoner kronor, arbetsklimat och pågående projekt.
- Katarina Simert informerar om Delårsrapport 1 2023 för Region Västmanland. Hon tar bland annat upp prognostiserat balanskravsresultat för hela året som är -982 miljoner kronor, varav 355 miljoner kronor behöver återställas inom tre år. Detta innebär att målet "En stark och uthållig ekonomi" inte nås. Sjukfrånvaron sjunker inom regionen och arbetsgivarindex ligger kvar på samma nivå. Även likviditeten påverkas av den ekonomiska situationen. Prognos per april för verksamhetens resultat är -620 miljoner kronor, till stor del på grund av Hälso- och sjukvårdsförvaltningens resultat för perioden. Hon framhåller det allvarliga ekonomiska läget och att samtliga förvaltningar måste arbeta för att få ner kostnaderna.
Styrelsen diskuterar bland annat kostnader för inhyrd personal.
- Roger Ärleskog och Stefan Rindetoft informerar om ärendet Utökad budget och finansiering för Elektiv produktionsenhet Sala, EPOS. I den ursprungliga budgeten saknades vissa utgiftsposter vilket är grunden till den föreslagna utökningen av budget och finansiering.
Styrelsen diskuterar bland annat behovet av uppgradering av gas, telefon med mera.
- Lars Almroth informerar om Delårsrapport 1 2023 för Hälso- och sjukvårdsförvaltningen. Han tar bland annat upp olika aktiviteter som rör förflyttningen mot framtidens hälso- och sjukvård, högt inflöde till bland annat primärvården, ökad produktion, sjunkande sjukfrånvaro samt hög beläggning. Han går in på ekonomi med periodens resultat på -399,8 miljoner kronor och ett prognostiserat årsresultat på -1 030 miljoner kronor. Han tar också upp olika pågående aktiviteter som en modell för förändrat arbetssätt samt målet att vara oberoende av viss hyrpersonal i september.
Styrelsen diskuterar bland annat statsbidrag för tillgänglighet och vad som krävs för att få del av dem, covid-19-pandemins påverkan på statsbidragens nivå samt möjligheten att minska kostnader för exempelvis bemanning.

§ 112 Samverkan med fackliga organisationer

Ärendena i föredragningslistan har behandlats enligt samverkansavtal.

Vårdförbundet framförde synpunkten att GDPR/riktlinjen om att inte ska skicka namn och personnummer via e-post inte alltid följs.

Ärenden till Regionstyrelsen

§ 113 Delårsrapport 1 2023 för Fastighets- och serviceförvaltningen

FSF230006

Sammanfattning

Delårsrapport 1 2023 redovisas.

Prognostiserat resultat är +1,4 miljoner kronor.

Verksamheten har i huvudsak utvecklats i enlighet med uppdrag och upprättade planer.

Regionstyrelsens beslut

1. Delårsrapport 1 2023 för Fastighets- och serviceförvaltningen läggs till handlingarna.

§ 114 Delårsrapport 1 2023 för Förvaltningen för digitaliseringsstöd

FDS230017

Delårsrapport 1 till och med april 2023 redovisas.

Förvaltningen prognostiserar ett helårsresultat för år 2023 på 0 miljoner kronor.

Regionstyrelsens beslut

1. Förvaltningens delårsrapport 1 2023 läggs till handlingarna.

§ 115 Delårsrapport 1 2023 för Regionkontoret

RV230218

Delårsrapport 1 till och med april 2023 redovisas.

Förvaltningen prognostiserar ett helårsresultat för år 2023 på +10 miljoner kronor.

Regionstyrelsens beslut

1. Förvaltningens delårsredovisning 1 2023 läggs till handlingarna.

§ 116 Utökad budget och finansiering för Elektiv produktionsenhet Sala

HSF210552

Detaljerad beskrivning av ärendet

Regionstyrelsen beslutade 2021-12-14 § 296 om investeringsbudgeten för 2022. I ärendet finns skrivningen "Elektiv produktionsenhet Sala 2022, 20 miljoner kronor, finansieras inom hälso- och sjukvårdsförvaltningens ram för inventarier och utrustning".

Arbetet har påbörjats och produktionsenheten väntas stå färdig i november 2023.

Byggherrekostnader som inte fanns med i ursprunglig kalkyl kräver ökad finansiering för att slutföra projektet. Investeringsramen behöver höjas med 5 miljoner kronor från ursprungliga 20 miljoner kronor.

Av total investeringsram på 25 miljoner kronor bedöms 11,6 miljoner kronor avse fastighetsinstallationer/projektkostnader, vilket innebär att en överföring av investeringsram från hälso- och sjukvårdsförvaltningen till fastighetsförvaltningen krävs. Resterande belopp avser medicinteknisk utrustning och hanteras inom Hälso- och sjukvårdsförvaltningens investeringsram.

Verksamhetsmässiga/ekonomiska/juridiska konsekvenser

Finansiering av tillkommande investeringsutgift på 5 miljoner kronor sker genom omprioritering inom Hälso- och sjukvårdsförvaltningens investeringsbudget 2023.

Driftskostnaderna hanteras inom hälso- och sjukvårdsförvaltningens budget.

Uppföljning

Projekt följs upp och redovisas löpande i ordinarie uppföljningsprocess enligt förvaltningsplan 2023–2025.

Regionstyrelsens beslut

1. Regionstyrelsen godkänner att investeringsutgiften för EPOS-projektet har ökat från 20 miljoner kronor till 25 miljoner kronor.
2. Finansiering av de tillkommande 5 miljoner kronor sker genom omprioritering inom Hälso- och sjukvårdsförvaltningens investeringsbudget 2023.
3. Regionstyrelsen godkänner överföring av 11,6 miljoner kronor från Hälso- och sjukvårdsförvaltningen till Fastighets- och serviceförvaltningen.

§ 117 Yttrande över revisionsrapport: Intern kontroll i administrativa system och rutiner kopplat till hantering av passerkort och nycklar till regionens lokaler

RV230135

Regionens revisorer har överlämnat revisionsrapporten Intern kontroll i administrativa system och rutiner kopplat till hantering av passerkort och nycklar till regionens lokaler till regionstyrelsen för yttrande.

Ett förslag till yttrande redovisas.

Regionstyrelsens beslut

1. Förslaget godkänns och överlämnas till regionens revisorer som regionstyrelsens yttrande.

§ 118 Yttrande över revisionsrapport: Regionens arbete med Agenda 2030 och hållbarhet

RV230289

Regionens revisorer har överlämnat revisionsrapporten Regionens arbete med Agenda 2030 och hållbarhet till regionens lokaler till regionstyrelsen för yttrande.

Ett förslag till yttrande redovisas.

Regionstyrelsens beslut

1. Förslaget godkänns och överlämnas till regionens revisorer som regionstyrelsens yttrande.

§ 119 Yttrande över remiss från Landsbygds- och infrastrukturdepartementet, Departementspromemoria Statens ansvar för det svenska flygplatssystemet För tillgänglighet och beredskap (Ds 20223:3)

RV230231

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet har överlämnat remiss av departementspromemorian Statens ansvar för det svenska flygplatssystemet För tillgänglighet och beredskap (Ds 20223:3) till Region Västmanland för yttrande.

Ett förslag till yttrande redovisas.

Regionstyrelsens beslut

1. Förslaget godkänns och överlämnas till Landsbygds- och infrastrukturdepartementet som Region Västmanlands yttrande.

§ 120 Avsägelse av uppdrag

RV230503

Lina Eriksson (L), Kungsörs kommun, har i skrivelse inkommen 2023-05-12 anhållit om befrielse från uppdraget som ersättare i Samverkansgrupp Kompetensförsörjning.

Regionstyrelsens beslut

1. Anhållan från Lina Eriksson (L) om befrielse från uppdraget som ersättare i Samverkansgrupp Kompetensförsörjning beviljas.

§ 121 Valärende

Fyllnadsval

Samverkansgrupp Kompetensförsörjning, 2023-05-30 - 2026-12-31

Fyllnadsval efter Lina Eriksson (L), en ersättare

1. Donatello Piancazzo (L), Västerås kommun

Regionstyrelsens beslut

1. Valet förrättas enligt redovisat förslag.

§ 122 Anmälningssärenden

Bilaga 1

- a) Protokoll från sammanträde med regionstyrelsens arbetsutskott 2023-04-13
- b) Protokoll från sammanträde med styrelsen för AB Transitio 2023-04-20 (RV230494)
- c) Protokoll från föreningsstämma för Västmanlands Tolkservice ekonomisk förening 2023-05-03 (RV230517)
- d) Minnesanteckningar från medlemssamråd Norra Västmanlands Samordningsförbund 2023-04-28 (RV230496)
- e) Delårsrapport 1 för Program Nytt Akutsjukhus Västerås (RV230219)
- f) Delårsrapport 1 för Närvården Västmanland (NV230014)
- g) Delårsrapport 1 för Folk tandvården Västmanland AB (RV230520)
- h) Tertialrapport 1 för Tåg i Bergslagen AB (RV230510)

- i) Kallelse till årsstämma 2023 för Tåg i Bergslagen AB (RV230472)
- j) Kallelse till årsstämma 2023 för Mälardalstrafik MÄLAB AB (RV230483)
- k) Kallelse till årsstämma 2023 för Svealandstrafiken AB (RV230488)
- l) Kallelse till årsstämma 2023 för Inera AB (RV230495)
- m) Kallelse till årsstämma 2023 för AB Transitio (RV230502)
- n) Kallelse till årsstämma 2023 för Västmanlands tolkservice, ekonomisk förening (RV230471)
- o) Skrivelse från Fremia och Famna om möjligheter till idéburen välfärd (RV230477)
- p) Skrivelse från Synskadades Riksförbund Västmanland om varningsljud från elbussar (RV230512)
- q) Meddelande 8/2023 från Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) - Sammanträdesplan 2024 för SKR (RV230487)
- r) Budgetförutsättningar för åren 2023–2026, Cirkulär från Sveriges Kommuner och Regioner (RV230001)

Regionstyrelsens beslut

1. Anmälningssärendena läggs till handlingarna.

Ärenden till Regionfullmäktige

§ 123 Regionplan och budget 2024 - 2026

RV230453

Regionplan och budget är regionens övergripande styrdokument och redovisar politisk vilja och inriktning under kommande planperiod för all verksamhet regionen ansvarar för och finansierar. I planen beskrivs vad som ska prioriteras inom hälso- och sjukvården, kollektivtrafiken och det regionala utvecklingsuppdraget för att möta befolkningens behov, och hur övriga ansvarsområden ska utvecklas. I budgetdelen beskrivs hur verksamheterna ska finansieras, nivå på utdebiteringen och hur resurserna ska fördelas mellan ansvarsområdena.

Inför planperiod 2024 - 2026 är kapitelindelningen i inriktningsdelen ändrad och bygger på regionens ansvarsområden. Syftet är att underlätta förståelse och överskådlighet, stärka invånarperspektivet och få bättre överensstämmelse mellan inriktnings- och budgetdel. Inom varje ansvarsområde redovisas fullmäktiges samtliga styrsignaler: i text, med mål och indikatorer samt med uppdrag till regionstyrelse och nämnder.

I budgetdelen är de ekonomiska ramarna från regionplan december 2022 uppräknade utifrån SKR:s aprilprognos för LPIK och kombinerade med effektiviseringskrav, med undantag för 2025. Skattesatsen föreslås oförändrad. Smärre justeringar föreslås på avgiftssidan.

De ekonomiska förutsättningarna har inte förbättrats sedan reviderad regionplan antogs i december 2022. Inflationen är fortsatt hög och påverkar förutom regionens kostnader under innevarande år även pensionskostnaderna 2024. Enligt KPA:s

senaste prognos förväntas pensionskostnaden 2024 bli cirka 800 miljoner kronor högre än 2022 och cirka 120 miljoner kronor högre än 2023.

Enligt Kommunallagen ska regioner lägga en budget där intäkterna överstiger kostnaderna. Den rådande situationen innebär att regionen inför 2024, precis som inför 2023, tvingas göra avsteg från detta samt från principen att budgetera ett resultat som uppgår till 2 procent av skatter och generella statsbidrag. Sedan 2008 har regionen gjort avsättningar i eget kapital för att kunna möta tillfälliga framtida intäktsminskningar eller kostnadsökningar. Bedömningen är att det är rimligt att täcka delar av den tillfälligt ökade pensionskostnaden även 2024 med dessa avsättningar. Budgeten bygger på att alla nämnder och förvaltningar klarar att bedriva verksamhet inom tilldelad ram. Hälso- och sjukvården prognostiserar kraftigt negativa resultat 2023 och 2024. Det innebär att delar som inte kan täckas med avsättningar i eget kapital, enligt Kommunallagen, behöver återställas inom tre år.

Situationen innebär att fortsatt arbete med nya arbetssätt och tjänster samt minskad administration inom alla nämnder för att få ned kostnadsutvecklingstakten är nödvändigt. Parallellt med det pågående långsiktiga omställningsarbetet i hälso- och sjukvården måste kortsiktiga åtgärder med tydlig effekt vidtas. Det kommer också att krävas förändringar i utbud och strukturer.

Regionens ekonomiska långtidsprognos visar att en snabb och kraftfull inbromsning av kostnadsökningstakten under 2023-2025 är nödvändig för att investeringar de närmaste 10-15 åren ska kunna genomföras enligt plan.

Denna budget bygger på att tillräckliga effekter kommer att uppnås, så att samtliga nämnder och förvaltningar bedriver verksamhet inom tilldelad ram.

I ärendet yrkar

Kenneth Östberg (S) yrkar bifall till förslag till regionplan och budget från Socialdemokraterna.

Heidi-Maria Wallinder (V) yrkar bifall till förslag till regionplan och budget från Vänsterpartiet.

Barbro Larsson (C) yrkar bifall till förslag till regionplan och budget från Centerpartiet.

Malin Gabrielsson (KD) yrkar bifall till beredningens förslag. Yrkandet stöds av Ingvar Jonsson (SD) och Lina Eriksson (L).

Beslutsgång

Ordföranden ställer de fyra förslagen till regionplan och budget mot varandra och finner att styrelsen beslutar enligt beredningens förslag.

Regionstyrelsens förslag till fullmäktiges beslut

1. Mål, indikatorer och uppdrag inom samtliga ansvarsområden fastställs.
2. Regionstyrelsen och samtliga nämnder ska säkerställa att respektive förvaltning genomför och återspeglar uppdrag och måloppfyllelse.
3. Skattesatsen för den regionskatt som ingår i den preliminära inkomstskatten fastställs för år 2024 till 10,88 %.
4. Förslag till förändrade patientavgifter och högkostnadsskydd fastställs.

5. Förslag till budget för 2024 och ramar för 2025-2026 fastställs.
6. Regionplan och budget 2024-2026 i sin helhet fastställs.

Reservation

Kenneth Östberg, Ulrika Spårebo, Karolina Myllergård, Marino Wallsten och Daniel Pettersson, alla (S), reserverar sig till förmån för Kenneth Östbergs yrkande.

Heidi-Maria Wallinder (V) reserverar sig till förmån för sitt yrkande.

Barbro Larsson (C) reserverar sig till förmån för sitt yrkande.

§ 124 Delårsrapport 1 2023 för Region Västmanland

RV230220

Sammanfattning

Delårsrapport 1 beskriver på regionnivå utfallet t o m april 2023 samt en ekonomisk helårsprognos. Jämfört med februarirapporten har prognosen för det ekonomiska resultatet försämrats ytterligare, framför allt inom hälso- och sjukvården. Det är nödvändigt att utöver pågående långsiktigt förändringsarbete också genomföra åtgärder med tydlig effekt under innevarande år.

Pandemin är över och hälso- och sjukvårdsverksamheterna måste ställas om till ett normalläge utan pandemirelaterade statsbidrag och extra bemanning. Vårdproduktionen har ökat under första tertialet, men det har också vårdbehovet/remissinflödet gjort. Trots hårt arbete med omställning mot framtidens hälso- och sjukvård syns i nuläget inte effekter som bryter kostnadsökningstakten. Det är därför nödvändigt att genomföra åtgärder med effekt under 2023 samt att ta fram förslag på strukturella förändringar i riktning mot Framtidens hälso- och sjukvård.

Det finns utmaningar även inom kollektivtrafiken, framför allt gällande tågtrafiken, men i huvudsak löper den, liksom övriga verksamheter, på enligt plan.

För helåret beräknas verksamhetens resultat (före finansiella poster) bli -620 miljoner kronor (budget 227 miljoner kronor) inom intervallet +/- 150 miljoner kronor. Prognosen baseras på förvaltningars och nämnders aprilprognoser med en övergripande bedömning på helheten. Hälso- och sjukvårdsnämnden prognostiserar ett underskott om -1 030 miljoner kronor.

Resultat efter finansiella poster beräknas för helåret bli -775 miljoner kronor. Prognosen bygger på oförändrad börsutveckling under resten av året. Budgeterat resultat efter finansiella poster är -129 miljoner kronor.

Balanskravsresultatet för helåret prognostiseras till -982 miljoner kronor, varav 355 miljoner kronor måste återställas inom 3 år.

Sammantaget bedöms det ekonomiska målet "En stark och uthållig ekonomi" inte nås 2023 på grund av det kraftigt negativa prognostiserade resultatet.

Verksamhetsmässiga/ekonomiska/juridiska konsekvenser och finansiering

Det prognostiserade balanskravsresultatet når inte upp till budgeterad nivå vilket innebär fortsatt försämrat ekonomiskt läge och därmed sämre förutsättningar att klara kommande investeringar.

Hållbarhet

Miljöperspektiv

Inte aktuellt.

Mänskliga rättigheter - prövning av barnens bästa

Inte aktuellt.

Invånarperspektiv

För invånarna är det av vikt att regionen har en god ekonomisk hushållning för att välfärden ska kunna tryggas långsiktigt.

Uppföljning

Inte aktuellt.

I ärendet yrkar

Kenneth Östberg (S) yrkar på ändring av beslutssats 3 till "Regionstyrelsen får i uppdrag att skyndsamt tillskriva ansvarigt statsråd på Finansdepartementet och finansutskottet för att påtala behovet av statliga åtgärder för att lindra det ekonomiskt utsatta läget." Yrkandet stöds av Heidi-Maria Wallinder (V) och Barbro Larsson (C).

Malin Gabrielsson (KD) yrkar avslag på Kenneth Östbergs yrkande och bifall till beredningens förslag. Yrkandet stöds av Ingvar Jonsson (SD).

Beslutsgång

Ordföranden ställer först beslutssats 1 och 2 under proposition och finner att styrelsen beslutar enligt beredningens förslag.

Därefter ställer han beredningens förslag till beslutssats 3 mot Kenneth Östbergs yrkande och finner att styrelsen beslutar enligt beredningens förslag.

Votering begärs.

Ordföranden föreslår följande omröstningsordning: Den som stöder beredningens förslag röstar JA och den som stöder Kenneth Östbergs yrkande röstar NEJ. Styrelsen godkänner ordningen.

Omröstningsresultat

Efter avslutad omröstning konstaterar ordföranden att 8 ledamöter röstat JA och 7 ledamöter röstat NEJ. Ordföranden finner därmed att nämnden beslutar enligt beredningens förslag.

Slutligen ställer ordföranden beslutssats 4 och 5 under proposition och finner att styrelsen beslutar enligt beredningens förslag.

Regionstyrelsens förslag till fullmäktiges beslut

1. Regionstyrelsen ser allvarligt på det ekonomiska läget för regionen och det ökande underskottet i hälso- och sjukvårdsnämnden. Hälso- och sjukvårdsnämnden får i uppdrag att utöver redan presenterade åtgärder om 64 miljoner kronor vidta ytterligare åtgärder med en ekonomisk effekt 2023.

2. Alla nämnder och förvaltningar ska under resten av 2023 beakta kostnadsrestriktivitet för att dämpa kostnadsutvecklingen och därmed bidra till att minska regionens totala underskott.
3. Regionstyrelsen får i uppgift att tillskriva Finansdepartementet och påtala behovet av statliga åtgärder för att lindra det ekonomiskt utsatta läget.
4. Regionstyrelsen får i uppgift att ta fram en åtgärdsplan för återställning av den del av regionens underskott som ej täcks av tidigare avsatta medel.
5. Region Västmanlands delårsrapport 1 per april 2023 läggs till handlingarna.

Reservation

Kenneth Östberg, Ulrika Spårebo, Karolina Myllergård, Marino Wallsten och Daniel Pettersson, alla (S), Heidi-Maria Wallinder (V) samt Barbro Larsson (C) reserverar sig till förmån för Kenneth Östbergs yrkande.

§ 125 Policy för hälsofrämjande arbetsplats

RV230309

Ärendet i korthet

Enligt Region Västmanlands rutiner ska policydokument revideras med fyra års intervall. Arbetsmiljöpolicyn reviderades senast 2017. I samband med denna revidering har en inventering av samtliga policydokument inom arbetsmiljöområdet genomförts. Den nya arbetsmiljöpolicyn föreslås döpas om till Hälsofrämjande arbetsplats och ersätta flera av de befintliga policydokumenten i syfte att förenkla och förtydliga regionens inriktning inom det hälsofrämjande området. Denna policy fokuserar på medarbetarperspektivet, invånarperspektivet fångas upp av Hållbarhet för frågor som berör både det interna och det externa perspektivet, exempelvis likabehandling och jämställdhet.

I ärendet yrkar

Heidi-Maria Wallinder (V) yrkar avslag på beredningens förslag.

Beslutsgång

Ordföranden ställer beredningens förslag mot Heidi-Maria Wallinders avslagsyrkande och finner att styrelsen beslutar enligt beredningens förslag.

Regionstyrelsens förslag till fullmäktiges beslut

1. Redovisat förslag till policy för hälsofrämjande arbetsplats antas att gälla från och med 13 juni 2023.
2. I samband med beslut om policy hälsofrämjande arbetsplats upphör följande policydokument att gälla:
 - a. Arbetsmiljö dok nr 2031
 - b. Jämställdhetspolicy dok nr 2173
 - c. Policy om kränkande särbehandling, trakasserier och sexuella trakasserier dok nr 7315
 - d. Homosexuella, bisexuella, trans- och queerpersoner dok nr 7313.

Reservation

Heidi-Maria Wallinder (V) reserverar sig till förmån för sitt yrkande.

§ 126 Revidering av finanspolicy

RV230409

Sammanfattning

Region Västmanlands finanspolicy föreslås revideras, vilket innefattar justering av fördelning mellan tillgångsslagen i pensionsmedelsportföljen. Andelen räntebärande värdepapper föreslås minska i normalportföljen, samtidigt som andelen alternativa investeringar (tex fastigheter, infrastruktur etc) föreslås öka i motsvarande andel. Samtidigt föreslås en större förändring av dokumentets struktur i syfte att förenkla och tydliggöra risker och arbetssätt. Förslagen till justeringar är en del av en större översyn av både finanspolicy och finansriktlinje i syfte att uppdatera dem till nuvarande arbetssätt och att belysa fler riskperspektiv, såväl operationella som finansiella. Varje respektive del av förvaltningen har i revideringen fått egna kapitel. De investeringar som görs inom pensionsmedelsportföljen sker sedan en längre tid enbart i fonder, vilket med detta förslag till revideringen avspeglas i policytexten.

Beskrivning av ärendet

Regionens nuvarande finanspolicy och finansriktlinje antogs i juni 2020. Finanspolicyn och finansriktlinjerna ses över årligen för att anpassas i förhållande till utvecklingen på de finansiella marknaderna, organisationsförändringar samt förtydligas på de punkter som identifieras i det löpande arbetet. Reviderat förslag är framtaget inom ramen för finanssamarbetet mellan Region Sörmland, Region Västmanland och Region Örebro län.

Finanspolicyn

Förslaget till förändring av finanspolicy innefattar justering mellan tillgångsslagen i pensionsportföljen samt en större översyn av dokumentets struktur. Andelen räntebärande värdepapper föreslås minska i normalportföljen, samtidigt som andelen alternativa investeringar föreslås öka i motsvarande andel.

Förslag till justeringar mellan tillgångsslagen bygger på en analys av den långsiktiga förväntade portföljavkastningen relativt portföljrisken där en ökning av alternativa tillgångar ger en bättre utväxling mellan risk och avkastning. Minskningen av tillåtet intervall för de olika tillgångsslagen är delvis en spegling av att förvaltningen historiskt har rört sig kring normalnivå, men också ett sätt att strama åt frihetsgraderna i den operativa portföljhanteringen.

Verksamhetsmässiga/ekonomiska/juridiska konsekvenser och finansiering

Som tidigare har regionens finanspolicy vävts in i riktlinjen (kursiv stil) för att underlätta för inblandade parter att få en samlad bild av regelverket.

Finanspolicy

Förslaget till förändring av finanspolicy innefattar en justering mellan tillgångsslagen i pensionsmedelsförvaltningen enligt tabellen nedan.

	Normalfördelning (med förändringar)		
	Allokering %		
	Min	Normal	Max
Svenska aktier	5	15	25
Utländska aktier	10 25	35	45
Aktier, totalt	15 35	50	70 65
Räntebärande värdepapper, totalt	25 20	35 30	70 40
Alternativa investeringar	0 10	15 20	25 30
Kassa	0	0	10

Förslag till justeringar mellan tillgångsslagen bygger på en analys av den långsiktiga förväntade portföljavkastningen relativt portföljrisken där en ökning av alternativa tillgångar ger en bättre utväxling mellan risk och avkastning. En större andel alternativa placeringar ökar framför allt den förväntade långsiktiga avkastningen i portföljen medan portföljrisken hålls relativt oförändrad.

Årets revidering innehåller en större strukturell förändring i syfte att förenkla och tydliggöra risker och arbetssätt. En av dessa förändringar är att ta bort möjligheten till investeringar i bolag. De investeringar som görs sker sedan en längre tid enbart i fonder, vilket behöver avspeglas i policytexter. Vidare har respektive del av förvaltningen fått egna kapitel, vilket gör det möjligt att tydliggöra vad som gäller specifikt för de olika delarna.

Rapportering och uppföljning har fått ett eget uppdaterat kapitel som även speglar den stora utveckling och förbättring som har skett på området inom ramen för finanssamarbetet.

Hållbarhet

Miljöperspektiv, Mänskliga rättigheter – prövning av barnens bästa

Ärendet bedöms inte medföra några direkta konsekvenser ur ett miljöperspektiv eller ur ett mänskliga rättighets- eller barnperspektiv.

Invånarperspektiv

Ärendet bedöms inte få några direkta konsekvenser för invånarna.

Uppföljning

Finansförvaltningen följs upp i enlighet med vad som anges i policyn och riktlinjerna, vilket innebär att fullmäktige får rapport om utvecklingen i delårsrapporter och årsredovisning.

Regionstyrelsens förslag till fullmäktiges beslut

1. Fullmäktige beslutar att regionens finanspolicy revideras enligt förslaget.
2. Fullmäktige ger regionstyrelsen i uppdrag att revidera finanspolicyns tillhörande finansriktlinjer.

§ 127 Revidering av informationssäkerhetspolicy

RV230217

Region Västmanlands Informationssäkerhetspolicy är skriven 2015 med en revidering 2019.

Under de senaste åren har ett flertal nationella författningar uppdaterats, EU-författningar upprättats och även domslut inom dataskydd som utgör praxis för informationssäkerhetsarbetet.

Det svenska institutet för standarder har uppdaterat ledningssystemet 27000-serien som numera innefattar förutom informationssäkerhet även cybersäkerhet och integritetsskydd.

Den nya informationssäkerhetspolicyn i likhet med övriga styrdokument inom området kommer ta hänsyn till informationstillgångens hela livscykel.

Regionstyrelsens förslag till fullmäktiges beslut

1. Redovisat förslag till reviderad policy för informationssäkerhet, cybersäkerhet och integritetsskydd godkänns, att gälla från och med 2023-07-01.

§ 128 Avveckling av Demokratikanalen

RV230350

Ärendet i korthet

Demokratikanalen startade 2012 för att ge medborgarna möjlighet att lämna förslag och frågor via webben till dåvarande landstingets politiker och verksamheter.

Allmänheten kan därefter stödja förslagen genom att rösta på dem. I början användes Demokratikanalen frekvent, men de senaste åren har mycket få förslag inkommit. En förklaring tros vara att det idag är enkelt att nå regionen via andra digitala kanaler och forum, samtidigt som det alltjämt är möjligt att lämna medborgarförslag.

Webbsidan för Demokratikanalen tillhandahålls av extern leverantör och årslicensen uppgår till 60 000 kr. Varje lämnat förslag kräver administration av Sekretariatet och att svar tas fram från berörd verksamhet, vilket kräver personella resurser.

Utifrån utvecklingen och de ekonomiska och administrativa följderna föreslås att Demokratikanalen avvecklas.

Detaljerad beskrivning av ärendet

Landstingsstyrelsen beslutade 2011-10-27 § 287 att införa e-petitioner i Landstinget Västmanland efter att en motion om införande av en digital förslagslåda bifallits 2011-04-20 § 35. Beslutet i styrelsen hade föregåtts av en utredning av projekt Medborgardialog som sett över behov av personalresurser, teknisk lösning och kostnader. Digital förslagslåda med e-petitioner är korta frågor eller önskan om åtgärd som anmäls på en webbsida och som sedan läggs ut för andra medborgare att eventuellt stödja. Det ger medborgarna möjlighet att engagera sig mellan valen, vilket också förväntades ge en förståelse för den demokratiska processen. Förslagslådan, som sedan fick namnet Demokratikanalen, utvärderades under 2013 och permanentades genom ett beslut i landstingsstyrelsen 2015-05-27 § 118.

Demokratikanalen nås genom regionens startsida på webben och därefter via Politik och Hur du kan påverka. Förslagsställaren registrerar sig, lämnar sitt förslag och kan därefter samla in röster från allmänheten. Lämnade förslag meddelas demokrati-beredningen. Om 50 personer stöder förslaget tas frågan upp som ett ärende i demokratiberedningen och en utredning genomförs om regionen ska svara eller gå vidare med förslaget. Om färre än 50 personer stöder förslaget ges ett svar från demokratiberedningens ordförande. För att rösta behöver personen registrera sig. Detta för att säkerställa att de bara kan rösta en gång per förslag.

I samband med införandet av Demokratikanalens genomfördes marknadsföringsinsatser för att uppmärksamma den nya plattformen för att påverka dåvarande landstingets politiker och verksamheter. I början var det stor aktivitet i Demokratikanalen, men under åren 2019-2022 lämnades endast ett till två förslag per år och få röstade på förslagen.

År	Antal förslag	Antal röster
2012	28	390
2013	17	241
2014	18	222
2015	8	16
2016	6	26
2017	3	74
2018	2	24
2019	2	2
2020	2	11
2021	1	1
2022	2	0

Vid införandet av Demokratikanalen var det förhållandevis nytt att via webben komma i direktkontakt med politiker och verksamheter, vilket har förändrats över tid. I dag har regionen flera kanaler i sociala medier som invånare kan använda för att kontakta regionen, men som inte kräver separat registrering av förslagsställare och röstare. Det finns också flera olika dialogforum där invånare via intresseorganisationer kan framföra förslag till regionen.

Samtidigt har det under hela perioden varit möjligt att lämna medborgarförslag, i enlighet med kommunallagen 8 kap 1 §, vilket även är möjligt framöver.

Webbsidan för Demokratikanalen tillhandahålls av en extern leverantör, och årslicensen uppgår till 60 000 kr. Administration av kanalen sköts internt i regionen av Sekretariatet. Oavsett om förslagen får 50 röster eller inte så tas ett svar fram från berörd verksamhet, vilket kräver personella resurser. Blir det sedan ett ärende behöver ytterligare resurser tas i anspråk.

Utifrån ovanstående utveckling och de ekonomiska och administrativa följderna föreslås att Demokratikanalen avvecklas.

Verksamhetsmässiga/ekonomiska/juridiska konsekvenser och finansiering

En avveckling innebär minskade kostnader och minskad administration.

Hållbarhet

Miljöperspektiv

Ärendet bedöms inte medföra några miljökonsekvenser.

Mänskliga rättigheter - prövning av barnens bästa

Ärendet bedöms inte kräva en prövning av barnens bästa.

Invånarperspektiv

Ärendet bedöms inte påverka invånarna då möjlighet till att lämna medborgarförslag kvarstår och det är enkelt att kontakta regionen via exempelvis sociala medier, dialogforum och beredningen för invånardialog.

Uppföljning

Inte aktuellt.

I ärendet yrkar

Heidi-Maria Wallinder (V) yrkar avslag på beredningens förslag.

Ingvar Jonsson (SD) yrkar bifall till beredningens förslag.

Beslutsgång

Ordföranden ställer de båda yrkandena mot varandra och finner att styrelsen beslutar enligt beredningens förslag.

Regionstyrelsens förslag till fullmäktiges beslut

1. Demokratikanalen avvecklas.

Reservation

Heidi-Maria Wallinder (V) reserverar sig till förmån för sitt yrkande.

Protokollsanteckning

Kenneth Östberg, Ulrika Spårebo, Karolina Myllergård, Marino Wallsten och Daniel Pettersson, alla (S), lämnar protokollsanteckning enligt bilaga.

Bilaga 3

§ 129 Uppdrag om invånardialog inför arbete med Regional utvecklingsstrategi (RUS)

RV230418

Ärendet i korthet

Regional utvecklingsstrategi för Västmanlands län, RUS 2030, fastställdes av regionfullmäktige 2020-06-16 § 55. Det är ett uppdrag från regeringen som styrs av den statliga förordningen (2017:583) om regionalt tillväxtarbete. Region Västmanland har ansvaret för det regionala tillväxtarbetet i länet och ska "utarbeta och fastställa strategi för länets utveckling och samordna insatser för genomförandet av strategin".

Den regionala utvecklingsstrategin handlar om Västmanlands län och berör många viktiga områden för utveckling. Den är vägledande för utvecklingsarbetet hos fler

aktörer. Strategin förhåller sig även till omkringliggande län, landet som helhet, Europa och övriga världen. RUS ingår i en struktur av styr- och policydokument i flera nivåer, från de globala hållbarhetsmålen och Agenda 2030 via nationella program och strategier till regional och kommunal nivå.

I och med att omvärlden förändras behöver även strategin uppdateras. Hur ska Västmanland utvecklas? Under 2023-2024 genomförs ett analys-, uppdaterings- och revideringsarbete av strategin. Målsättningen är att den uppdaterade versionen av strategin ska antas av regionfullmäktige i november 2024.

Analysarbetet består bland annat av att genomföra länsdialoger, dialogmöten och en besöksturné hos företag, kommuner, MDU, kompetensnätverk, studieförbund med flera. Som ett komplement till dessa dialoger föreslås även att beredningen för invånardialog får i uppdrag att genomföra en invånardialog. På så sätt kan även västmanlänningar som inte är knutna till någon organisation eller motsvarande komma med inspel och diskutera länets utveckling.

Diskussionsfrågor för invånardialogen kan exempelvis vara vilken utveckling de vill se i samhället och länet, för invånarna och besökare samt vilka samhällsutmaningar som är mest angelägna att komma till rätta med, utifrån deras perspektiv.

Beredningen för invånardialog ska i dialog med regionala utvecklingsförvaltningen ta fram utformningen för genomförandet.

Verksamhetsmässiga/ekonomiska/juridiska konsekvenser och finansiering

Genomförandet medför att personella resurser tas i anspråk från Regionala utvecklingsförvaltningen och Regionkontoret. Arvoden och genomförandekostnader finansieras genom beredningen för invånardialogs budget.

Hållbarhet

Miljöperspektiv

Ärendet bedöms inte medföra några miljökonsekvenser.

Mänskliga rättigheter - prövning av barnens bästa

En utgångspunkt i genomförandet av dialogerna är att barn och unga ska ges möjlighet att delta.

Invånarperspektiv

Ärendet innebär att invånarna ges möjlighet att påverka utformningen av uppdatering av Regional utvecklingsstrategi.

Uppföljning

Beredningen för invånardialog presenterar invånardialogens slutsatser i skriftlig rapport.

Regionstyrelsens förslag till fullmäktiges beslut

1. Beredningen för invånardialog får i uppdrag att genomföra invånardialog om uppdatering av Regional utvecklingsstrategi (RUS).

§ 130 Medborgarförslag om sjukhuset i Köping

RV220759

Pia Metsälehto Skogslund, Thommy Tarkkinen och Elina Törngren föreslår i ett medborgarförslag inkommet 2022-11-11 att genomföra en extern besiktning av fastigheten Köpings sjukhus.

Fullmäktiges presidium har överlämnat medborgarförslaget till regionstyrelsen för yttrande, RF 2022-12-13 152 d).

Regionstyrelsens yttrande

År 2021 anlätades extern part för genomförande av en riskanalys där fastighetsutmaningar och byggnadsrisker identifierades. Resultatet omhändertas i investeringsplaner för åren framöver.

Sedan 2015 har ett antal investeringsprojekt genomförts, exempelvis ombyggnad av akuten och handikappcentrum, ombyggnad för MR-kamera, ny central reception, renovering av hissar och balkonger, fönsterbyten, brandskyddsåtgärder, ventilations- och belysningsarbeten mm. Just nu pågår ett arbete i entréhallen där sjukhusets besökare möter en uppfräschad entré med ommålade och bitvis nya ytskikt, nya möbler mm.

Arbetet med att bygga upp en robust hälso- och sjukvårdsorganisation där den nära vården kompletteras med specialistvård av god kvalitet pågår. I regionplanen som beslutades i regionfullmäktige 2022-12-13 finns ett uppdrag att Hälso- och sjukvårdsnämnden i dialog med regionstyrelsen ska ta fram förslag på strategisk utveckling av framtidens hälso- och sjukvård. Baserat på den skapas en helhetsbild över den framtida fastighetsutvecklingen och de investeringar som krävs, vilket inkluderar sjukhuset i Köping.

Regionstyrelsens förslag till fullmäktiges beslut

1. Medborgarförslaget anses besvarat.

§ 131 Motion om vårdkostnader på grund av grovt kriminellt våld

RV210780

Ingvar Jonsson och Janeth Persson, båda (SD) föreslår i en motion inkommen 2021-08-11 att Region Västmanland tillsätter en utredning om vårdens faktiska kostnader, ej individnivå utan händelse förorsakat av kriminellt våld i Regionen, snarast möjligt, samt att Region Västmanland hemställer till regeringen att staten skall ta över samtliga vårdkostnader som drabbar regionen på grund av grovt kriminellt våld som är lagfört av polisen.

Fullmäktiges presidium har överlämnat motionen till regionstyrelsen för yttrande, RF 2021-09-21 § 96.

Anmäls att beredningstiden för motionen vid fullmäktiges behandling har överstigit ett år.

Regionstyrelsens yttrande

Att sammanställa vad allt kriminellt våld kostar regionen är administrativt väldigt svårt, samtidigt som det i vissa fall är svårt att bedöma om skadorna uppstått på grund av kriminellt våld eller annan orsak. Regionen har gjort en ekonomisk utredning för 2022 kring kostnaderna för skottskadade patienter. Den visar att kostnaderna för nio skottskadade patienter under 2022 uppgår till ca 1 750 000 kr. Beräkningen utgår från en schabloniserad snittkostnad per patient på ca 195 000 kr för ambulans, akutvård, intensivvård och efterföljande vård samt omkostnader för bevakningsresurser och regionens Säkerhetsberedskap/Tjänsteman i beredskap (TiB).

Att hemställa till regeringen om att staten ska ta över kostnader till följd av våld blir svårt, då det saknas data för samtliga kostnader för detta. Regeringen har i och med Tidö-avtalet tagit den växande otryggheten och kriminaliteten på största allvar och många viktiga reformer är på väg fram. I grunden är det inte rimligt att höga kostnader för kriminella gäng belastar skattebetalare, oavsett om den kostnaden tas från regional nivå eller statlig nivå.

I ärendet yrkar

Ingvar Jonsson (SD) yrkar bifall till motionen.

Malin Gabrielsson (KD) yrkar bifall till beredningens förslag.

Beslutsgång

Ordföranden ställer de båda yrkandena mot varandra och finner att styrelsen beslutar enligt beredningens förslag.

Regionstyrelsens förslag till fullmäktiges beslut

1. Motionens första yrkande anses besvarat.
2. Motionens andra yrkande avslås.

Reservation

Ingvar Jonsson, Gisela Carstinge och Janeth Persson, alla (SD), reserverar sig till förmån för Ingvar Jonssons yrkande.

§ 132 Vårdval vårdcentral – förändringar i förfrågningsunderlag

HSF230221

Ärendet i korthet

Utifrån en översyn av förutsättningar, uppdrag och utfall inom valfrihetssystemet för vårdcentraler i region Västmanland 2021 togs en rapport fram inkluderande ett antal förslag till förändringar i förfrågningsunderlaget som styr vårdcentralernas verksamhet ("Primärvård 2022 och framåt - översyn av primärvårdsprogram och ersättningsmodell"). Dessa förslag presenterades som ett samlat ärende till RF i juni 2021 och resulterade i en återremiss (2021-06-15 § 68). Sedan dess har några förändringar i förslaget redan beslutats i Regionstyrelsen (2021-10-26 § 228).

Tillsammans med de förslag som nu läggs fram för beslut anses återremissen som hanterad. Förslaget innehåller 12 punkter grupperade inom tre områden; principer för styrning och uppföljning, förändring av ersättningssystem samt förändring av uppdraget.

I enlighet med beslut i ärende HSF230120 som fattades på Regionfullmäktige 2023-04-13 kommer HSN att fatta de ytterligare beslut inom respektive förslag som kan behövas före en publicering av förfrågningsunderlaget.

Ärendet bereddes av hälso- och sjukvårdsnämnden 2023-05-24 § 63.

Detaljerad beskrivning av ärendet

Förslag till beslut om principer för styrning och uppföljning inom Vårdval vårdcentral

- a) Riktningen mot God och nära vård och den pågående omställningen av hälso- och sjukvården ska återspeglas i uppdraget inom Vårdval vårdcentral.
- b) För att primärvården ska kunna utgöra navet i hälso- och sjukvården behöver en målbild och strategi tas fram för att successivt öka ansvaret och omfattningen på vårdcentralernas uppdrag och därmed andelen av hälso- och sjukvårdsbudgeten som ska riktas till primärvården. Strategin ska även omfatta insatser för att möjliggöra ett utökat patientansvar genom att sträva mot färre listade per fast läkarkontakt samt ett effektivt nyttjande av vårdcentralens olika professioner. Strategin ska återspeglas i utformningen av förfrågningsunderlaget inom Vårdval vårdcentral.
- c) Hälso- och sjukvårdsförvaltningens vägledande principer som de sammanfattas i begreppen Tillsammans, Uppströms, Nyskapande samt Behovsanpassat ska även återspeglas i utformningen av förfrågningsunderlaget inom Vårdval vårdcentral.
- d) Förfrågningsunderlaget inom Vårdval vårdcentral ska i huvudsak inriktas på att beskriva vad uppdraget innebär samt vad som ska uppnås och i mindre grad styra hur uppdrag ska utföras, för att möjliggöra anpassningar till olika patienters och patientgruppers behov. Mindre detaljstyrning innebär ökat fokus på uppföljning samt tydliga avtalsvillkor som reglerar förutsättningar för återbetalning av ersättning och andra konsekvenser av brister i utförandet av uppdraget.

Förslag till beslut om ersättningssystemet inom Vårdval vårdcentral

- e) Ersättningssystemet inom Vårdval vårdcentral ska utformas så enkelt och transparent som möjligt. En ökande andel kapitering, fast ersättning per listad, ska eftersträvas så att resurserna i systemet kan användas effektivt och komma patienterna till del.
- f) Ersättning för mottagningsbesök avseende läkare och sjuksköterskor (110 kr/besök) tas bort och ersättningen läggs in i kapiteringen. Detta för att öka vårdcentralernas möjlighet att anpassa sina arbetssätt för olika patientgrupper och mer effektivt använda sin tid. Åtgärden tar bort ekonomiska incitament för att boka in besök när andra kontaktvägar kan fylla syftet minst lika bra och stödjer den digitala utvecklingen. Åtgärdens effekter på såväl kvalitet som tillgänglighet ska noga följas upp och negativa effekter för listade patienters tillgänglighet ska kunna minska vårdcentralens ersättning.
- g) Den budgeterade ersättningen kopplad till särskilda kvalitetsmål sänks och motsvarande belopp läggs in i kapiteringen. Kvarvarande målrelaterad ersättning ska utformas så att den stödjer aktuella prioriterade utvecklingsområden.

- h) Uppdraget för patientgruppen äldre och multisjuka samt läkarstöd till kommunerna ska prioriteras i ersättningssystemet genom en omfördelning
- i) En modell för etableringsstöd ska tas fram för leverantörer som ansöker om att starta upp en ny vårdcentral eller en ny filial kopplad till befintlig vårdcentral, för att stimulera ökad tillgänglighet till vård för invånarna.

Förslag till beslut om uppdraget inom Vårdval vårdcentral

- j) Tydliggör i förfrågningsunderlaget för Vårdval vårdcentral att uppdraget att bedriva barnmorskemottagning kan hanteras genom avtal med annan vårdcentral under förutsättning att det inte medför en negativ påverkan på tillgängligheten för patienterna.
- k) Säkerställ att leverantörerna inom Vårdval vårdcentral är skyldiga att erbjuda det digitala utbud av tjänster som regionen fastställer som gemensam service-nivå.
- l) Utveckla uppdrag och förutsättningarna inom området kris- och katastrof-medicinsk beredskap, för att återspegla det förändrade omvärldsläget.

Verksamhetsmässiga/ekonomiska/juridiska konsekvenser och finansiering

Besluten påverkar uppdrag och förutsättningar för befintliga och nya leverantörer inom valfrihetsystem vårdval vårdcentral. Befintliga leverantörer aviseras om förändringarna sex månader före ikraftträdandet.

Beslutet innebär ökad kostnadskontroll för regionen samt en ökad förutsägbarhet för leverantörerna vilket möjliggör investeringar i verksamheten.

Beslutet medför inga ökade kostnader.

Hållbarhet

Miljöperspektiv

Ärendet bedöms inte ha någon inverkan på miljön.

Mänskliga rättigheter - prövning av barnens bästa

Ärendet bedöms inte ha någon inverkan på mänskliga rättigheter.

Invånarperspektiv

Förändringar i ersättningssystemet strävar efter att invånarna ska erhålla rätt vård på rätt sätt, utan att ekonomiska incitament ska påverka professionens val av insats.

Uppföljning

Uppföljningen av besluten sker som en del av Vårdval primärvårds löpande uppdrag och ska rapporteras till Hälso- och sjukvårdsnämnden.

Hälso- och sjukvårdsnämndens förslag till fullmäktiges beslut

1. Föreslagna förändringar i förfrågningsunderlaget till Vårdval vårdcentral genomförs och ska gälla från och med 2024-01-01.
2. Återremissen av ärendet vid regionfullmäktige 2021-06-15 § 68 anses härmed hanterad.

Bilaga 4

I ärendet yrkar

Heidi-Maria Wallinder (V) yrkar enligt bilaga att barn och unga med psykisk ohälsa ska inkluderas i prioriterade målgrupper för vårdcentralerna, att förslaget att införa en modell för etableringsstöd för nya vårdcentraler ska strykas samt att det nya förfrågningsunderlaget ska utvärderas inom två år.

Kenneth Östberg (S) yrkar bifall till Heidi-Maria Wallinders första och tredje yrkande.

Malin Gabrielsson (KD) yrkar avslag på Heidi-Maria Wallinders yrkanden och bifall till beredningens förslag.

Beslutsgång

Ordföranden ställer först Heidi-Maria Wallinders andra yrkande, om strykning av förslag om modell för etableringsstöd, mot beredningens förslag till beslutspunkt 1 och finner att styrelsen beslutar enligt beredningens förslag.

Han ställer sedan beredningens förslag till beslutspunkt 2 under proposition och finner att styrelsen beslutar enligt beredningens förslag.

Därefter ställer han Heidi-Maria Wallinders första yrkande, om prioriterade målgrupper, mot avslag och finner att yrkandet avslås.

Slutligen ställer han Heidi-Maria Wallinders tredje yrkande, om utvärdering av förfrågningsunderlaget, mot avslag och finner att yrkandet avslås.

Regionstyrelsens förslag till fullmäktiges beslut

1. Föreslagna förändringar i förfrågningsunderlaget till Vårdval vårdcentral genomförs och ska gälla från och med 2024-01-01.
2. Återremissen av ärendet vid regionfullmäktige 2021-06-15 § 68 anses härmed hanterad.

Reservation

Bilaga 5

Heidi-Maria Wallinder (V) reserverar sig till förmån för sina yrkanden enligt bilaga.

Kenneth Östberg, Ulrika Spårebo, Karolina Myllergård, Marino Wallsten och Daniel Pettersson, alla (S), reserverar sig till förmån för Kennet Östbergs yrkande.

§ 133 Seniorhälsovårdsprogram

Ärendet i korthet

Den förväntade livslängden blir allt längre, och de äldre utgör en allt större andel av befolkningen. Fram till 2030 ökar gruppen 80+ med 53% i Västmanland. Många i de äldre åldersgrupperna är i behov av vård och omsorg. I hälso- och sjukvårdsförvaltningens förvaltningsplan finns uppdraget ta fram ett seniorhälsovårdsprogram, som bygger på motsvarande principer som barnhälsovårdsprogrammet, med evidensbaserade metoder för att främja hälsa, förebygga ohälsa och tidigt identifiera sjukdom. På så vis uppnås högre kvalitet för invånarna och på sikt lägre kostnadsutveckling i hälso- och sjukvården.

Ärendet bereddes av hälso- och sjukvårdsnämnden 2023-05-24 § 64.

Detaljerad beskrivning av ärendet

Arbetssätt för att ta fram idé

Arbetet har bedrivits av en arbetsgrupp utifrån metoden tjänstedesign. Genom metoden ser man till att ta med slutanvändaren (invånaren) och profession hela vägen i arbetet. Inom ramen för arbetet har 76 personer intervjuats. Bland de som intervjuats ingår 43 personer från olika professioner och verksamheter inom kommun, region och privata utförare. Intervjuer har även gjorts med 33 invånare i åldrarna 51-98 år, däribland aktiva personer i pensionärsföreningar. Insamlingsarbetet har också innefattat omvärldsbevakning och insamling av forskning och litteratur. All information samlades och gav underlag för; vem som bör erbjudas, arbetssätt, innehåll och andra insikter. En idé formades och har testats åter på olika chefsforum, vårdvalsråd, intervjugrupp från profession samt invånare.

Idé för Seniorhälsovårdsprogram

Aktiviteter och insatser ska vara evidensbaserade och hälsoekonomiskt berättigade. Målgruppen för ett seniorhälsovårdsprogram är 65 år och äldre.

Programmet föreslås vara uppdelat i tre steg där det första steget är ett erbjudande till alla. Det steget kan till exempel innehålla screening, viss provtagning och erbjudande om vaccination. De som utifrån steg 1 visar sig behöva vidare uppföljning går vidare till steg 2. Insatser där kan innefatta åtgärder utefter de behov som identifierats, exempelvis hälsosamtal eller läkemedelsgenomgång. För de som behöver ytterligare fördjupade insatser finns steg 3 som kan innefatta exempelvis utredning eller specialistbedömning. Programmet ska också tillse och ge senioren stöd och verktyg till egenvård för att själv bibehålla hälsa. Arbetet behöver ske i samverkan med kommunernas förebyggande arbete för den äldre invånaren.

Införandet kommer ske stegvis under tre år med start 2024.

Verksamhetsmässiga/ekonomiska/juridiska konsekvenser och finansiering

Det förekommer redan idag vissa förebyggande och uppföljande insatser på vårdcentralerna men seniorhälsovårdprogrammet kan säkerställa ett brett, standardiserat och evidensbaserat program så att alla seniorer på ett likvärdigt sätt får samma erbjudande. Då vissa aktiviteter redan utförs finns idag finansiering för delar av uppdraget som är mer behandlingsinriktade, medan andra delar kräver tillskott/omfördelning av resurser.

Införande av seniorhälsovårdsprogrammet på länets 28 vårdcentraler kommer att ske stegvis och kostnader för 2024-2026 är beräknad utifrån att tre vårdcentraler av varierande storlek startar i början av 2024 och att ytterligare tre kopplas på efter halva året. Dessa vårdcentraler skulle utgöra en volym av ungefär 1350 listade patienter i åldrarna 65, 70 och 75 år. Hypotesen är att ca 75 % av dessa kommer utföra screening i första steget samt att hälften av dem behöver ytterligare insatser. Under första året, när programmet byggs upp, är det rimligt att räkna med att tiden per patient är något högre än när arbetsmodellen är testad och utvärderad. Under första året behöver digitalt systemstöd etableras. Under 2025 införs programmet vid ytterligare sex vårdcentraler. Under 2026 införs programmet på samtliga vårdcentraler. När samtliga vårdcentraler infört seniorhälsovårdprogrammet innefattar det ca 9100 patienter i åldersgrupperna 65, 70 och 75 år.

BUDGET	2024	2025	2026
TOTAL	6,7 mkr	8 mkr	14,1 mkr

Fullt utbyggd motsvarar kostnaden för seniorhälsovårdsprogrammet 1 198 kr per person i åldersgruppen. Detta kan jämföras med hälsosamtalen för 50-åringar som kostar 1000 kr per person.

Att tidigt identifiera sjukdom och att arbeta förbyggande är oftast resurseffektivt. Det är svårt att genomföra beräkningar på befolkningsinriktade riskbedömnings- och preventionsprogram och det saknas tillförlitlig evidens på kostnadseffektiviteten, även om effekten på hälsan kan vara väldokumenterad. Därför är det viktigt att både ställa kostnaden mot andra kostnader, samt göra bedömningar om möjliga effekthemtagningar. Exakt innehåll i Seniorhälsovårdsprogrammet ska baseras på vetenskaplig evidens, men beslutas först i senare skede. Den beräknade hälsoekonomiska effekten av ett seniorhälsovårdsprogram kan därför inte beräknas nu. För att få en uppfattning om möjliga vinster i hälsa och frigjorda resurser listas olika exempel på undvikbara kostnader nedan för några områden där det finns evidens för förebyggande arbete.

Socialstyrelsen har genomfört hälsoekonomiska beräkningar på fallpreventiva åtgärder för äldre. I Sverige beräknas direkta kostnader för fall hos äldre för regionernas hälso- och sjukvård uppgå till 4,8 miljarder per år. Det skulle motsvara cirka 128 miljoner kronor för Region Västmanland, baserat på befolkningens andel. Rapporten uppskattar att det kan finnas stora kostnadsbesparingar att uppnå till följd av fallprevention, både ur ett kommunalt perspektiv och regionalt perspektiv. En höftledsfraktur med protesoperation kostar i snitt 114 000 kronor, en enkel osteoporosrelaterad underarmsfraktur cirka 7 000 kronor.

Om högt blodtryck eller diabetes mellitus typ 2 upptäcks tidigt i förloppet kan livsstilsförändringar ofta göra att blodtryck och blodsocker normaliseras, så att sjukdom undviks eller förskjuts framåt i tiden. Ett år i vården för en person med diabetes typ 2 kostar över 50 000 kr. Om riskfaktorer för stroke identifieras och behandlas minskar risken att drabbas av det. Ett akut vårdförlopp för stroke inklusive tidig rehabilitering kan kosta från 65 000 till flera hundra tusen kronor, beroende på svårighetsgrad.

Det kan vara aktuellt med hälsofrämjande och förebyggande insatser till äldre inom fler områden, såsom psykisk hälsa, läkemedel, kognitiva funktioner, med mera. Ovan nämnda exempel beskrivs för att illustrera några möjliga undvikbara kostnader. Det är lämpligt att forskning knyts till Seniorhälsovårdsprogrammet för att följa upp såväl hälsomässiga som ekonomiska aspekter.

Hållbarhet

Miljöperspektiv

Ärendet bedöms inte ha någon inverkan på miljön.

Mänskliga rättigheter - prövning av barnens bästa

Vård och behandling ska erbjudas på lika villkor oavsett kön, genus, könsidentitet, sexuell läggning, ålder, funktionsvariation, utbildning, bostadsort, social ställning,

etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning. Vården ska ges med respekt för alla människors lika värde. Seniorhälsovårdsprogrammet bidrar till ett jämlikt erbjudande till alla i målgruppen.

Invånarperspektiv

Genom att behålla funktioner längre och hålla sjukdomar stabila så ökar livskvalitén, samtidigt som behovet av hälso- och sjukvård blir lägre.

Uppföljning

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar om innehåll och uppföljning och återrapporterar till regionfullmäktige.

Regionstyrelsens förslag till fullmäktiges beslut

1. Seniorhälsovårdsprogram införs som del av vårdval vårdcentral, med gradvis införande med start 2024.
2. Uppdraget att erbjuda sina listade invånare Seniorhälsovårdsprogram ska den 1/1 2026 vara obligatoriskt för leverantörerna inom Vårdval vårdcentral.
3. Hälso- och sjukvårdsnämnden ges i uppdrag att närmare definiera formerna för styrning och uppföljning av Seniorhälsovårdsprogrammet.
4. Budget för Seniorhälsovårdsprogrammet för 2024-2026 avsätts inom Hälso- och sjukvårdsförvaltningens ram, om 6,7 miljoner kronor för 2024, 8 miljoner kronor för 2025 samt 14,1 miljoner kronor 2026. Beloppen är exklusive årliga uppräknings enligt LPIK.

Vid protokollet

Christina Ersson, mötessekreterare

Justerat 2023-06-05

Mikael Andersson Elfgren
Ordförande

Ingvar Jonsson
Justerare

Att justeringen tillkännagivits på regionens anslagstavla
2023-06-05 intygas:

Christina Ersson